

Örnek, Sedat Veyis 1957 “Pilligilin Kurt”, *Varlık Dergisi*, 15 Ağustos, Sayı 460, 18.

Pillinin Halil ağa, suratında yumruk gibi bir öfkeyle kahveye girdi. Kürklü şapkasını çıkardı, bir dizini altına alarak sandalyeye göktü. Anında tepesine dikilen kahveci çırağı:

— Ne buyurdun ağa, dedi?

— Öllünün körünü!

Çırak bozuldu, ocağa doğru yürüdü.

Köşedeki masada, kaçak tütünle cigara sararan çarkçı Hüseyin:

— Pek celâllisin, Halil ağa. Hayrola, bişey mi var? dedi.

Halil ağa ona da ters ters baktı. Çarkçı aıdırmadı, fitilli çakmağıyla cigarasını ateşledi. Halil ağa çırağa:

— Sade bir kave, dedi. Söyle o, ocakçı olacak herife, ebesinin abdest suyuna benzetmesin.

Çarkçı kalktı, Halil ağanın yanına geldi; bir sandalye çekti, ilişti. Biraz çekingen:

— Hele söyle, ağa. Ne var, n'oldu?

— N'olacak, dedi, bet bet, kurt.

— Ne kurdu?

— Yabanın kurdu.

— Eeee...

— Ananın erekesi!..

Çarkçı baktı Halil ağa pek öfkeli, üstelemedi, sustu.

Çarkçıya:

— Tütünün sert mi, mülâyim mi?

— Bal. Saryım mı bir tene?

— Sar, dedi. Oturaklı olsun.

Kahveci çırağı kahvesini getirdi, korka korka önüne koydu, savuştu. Halil ağa kahveden bir yudum aldı, pofladı:

— Namussuzun dölü!

Çarkçı kedine sandı, afalladı.

— Kim?

— Kim olacak, kurt. Yine koyunları mâfetti.

— Deme.

— Birini yarısına kadar yemiş, birini yaramış, üçünü de boğmuş gitmiş.

— Yok be ağa?

Çarkçının verdiği cigardan derin bir nefes aldı.

— Bu ikincisi, dedi. Bir de bıldırdı geldi, dört koyunumu boğdu gitti.

Ocakçı, konuşulanları işitmişti. Ocak aralığında başını çıkartıp söze karıştı:

— Ondan mı suratından dökülen bin parça oluyor?

— Ne sandındı geyik. Senin ceddin dört koyunu bir arada görmüş müydü?

Ocakçı söylediğine pişman oldu, başını çekti, cezveyi ateşe sürdü. Çarkçı:

— Yaralı koyunu kasaba verseydin.

— Hayır yokki. Uşaklar başındaydı. Bilmem ki, belki de ölmüştür.

Kahveye orta yaşlı iki kişi girdi.

— Selâmünaleyküm, dediler.

— Aleykümesselâm!

Geldiler, Halil ağanın masasına göktüler.

— Ağa geçmiş olsun. Irızadan duyduk.

— Eyvallah! Sağolun.

Yeni gelenlerden pos bıyıklı:

— Nerden girmiş ki? Kapı-baca örtük değil miydi? dedi.

— Ahurun duvarında ufak bir delik vardı. Ordan girmiş Tilki bile giremez, nasıl girmiş, anlamadım gitti.

Pos bıyıklı:

— Keşke örseydin, dedi.

Halil ağa:

— Uşaklara söyledim; oğul kar-kış bastırmadan surayı bir örün. Ha bugün, ha yarın deyip oyalandılar. Benim de elim değmedi bir türlü. Malacı Reşit'e söylemiştim; onun da anası öldü. Öylece kaldı işte. Çarkçı:

— Nasip, dedi.

Halil ağa homurdandı:

— Ne nasibi, düpedüz tedbirsizlik.

Pos bıyıklı:

— İler-tutar tarafları yok mu?

— Yok kardaşım. Hepsisi telef. (İri eliyle dizine vurdu) Nasıl da farkına varmadım. Nasıl da seslerini işitmedim. Cigarasından son bir nefes çektii, yere attı, ezdi.

— Sabağnan ahuru havalandırmak için içeri girdimki; ne göreyim? Ortalık kan revan içinde. Zavallı hayvanların her biri bir yerde, serilmiş, kalmışlar. Gözüm yaşardı. Parasında pulunda değilim vallah! Emme onlar da bir can taşıyorlar; günah yazık değil mi canım? Başlarını tasdik makamında salladılar. Pos bıyıklı:

— Hakkısın ağa. Hem mübarek koyun melâike tayfasındandır, keçi gibi suratsız değil dir.

Halil ağanın küçük oğlu Irıza paldur-kıldır içeri girdi.

— O da öldü, dedi.

Halil ağa:

— Belliydi, dedi. Birdenbire parladı, masaya bir yumruk indirdi. Masanın üzerindeki fincanlar şingirdadılar.

— Ulan kurt! dedi. Bunu da senin yanına korsam bana da Pillinin Halil demesinler.

Çarkçı:

— Dağın canavarıynan başa mı çıkılır. Bir kere yemiş. Gayri netsen fayda etmez.

Halil ağa sağ dizinin üzerinden kalktı, sol dizinin üzerine oturdu. Sonra işaret parmağını ıslayarak, masanın kirli mermerini bir yerinden çizdi.

— Bunu unutmayın, dedi. Parmak koyun buna. Bakın ona bir oyun oynayayım da, o da gelip koyun boğmak neymiş görsün.

Kahve birden kalabalıklaşmıştı. Haberi duyan kahveye düşüyor, kahvelerini, çaylarını söyleyip, hikâyenin esasını dinlemek için Halil ağanın ağızına ağızına bakıyorlardı.

Halil ağa ortaya:

— Sonra anlamıyorum, kardaşım, dedi. Kasabada benden başkasının malı davarı yokmuş gibi, benim dört koyunuma dadandı git-

ti. Ne namussuz kurttur bu! Eset efendiler get, bir ağıl koyunu var. Altı parmak Deriş'e get, malının sayısını şeytan bile bilmez. Kara Mustafa'ya, kör Hösüg'e, Mümin'e gel. Yoh! Töbe! İlle de benimki.

Köşede iskambil oynayanlardan bir deli kanlı gayet safa, atıldı:

— Belki de senin koyunun eti kurdun ağa zına gevrek gelmiştir.

Halil ağanın kan beynine sıçradı.

— Ulan it oğlu it! Bacak kadar boyuna bakmadan beni alaya mı alıyon?

Etrafındakiler ağayı tuttular, yerine oturtular. Oğlan sus-pus oldu, korkudan gelişi güzel bir kâğıt oynadı. Oturanlardan biri:

— Peki emme, dedi, bunun bir çaresini bulmal. Bakan bir daha gelir.

Halil ağanın gözleri ışıladı.

— Keşke, dedi. Keşke... keşke bir daha gelse de, gününü görse. Bir başkası:

— Bir eyi it bul ağa. Boynuna da bir haran tak. Belki başa çıkar.

Halil ağa:

— Bıldırdı geldiğinde hokerekli bir itim vardı. Kurdu görünce tüymüş köpoğlu!

İti tanıyanlardan birisi:

— Kâlbına bakan da bir şey sanardı. Fosmuş demek, dedi.

Çolak Remzi atıldı:

— Hokümete haber ver. Cendermeler mavzernen neyin vururlar.

— Candarma sabağa kadar senin ahurunun başını mı bekler. Sen kendi malını gözetmesen hokümet netsin.

Oğlu:

— Dağa çıkıp yakalıyık, dedi.

Halil ağa, oğluna çıkıştı:

— Dağa çıkacağına, deliği öreydin dangalak!

Tahsildar emeklisi sordu:

— Peki, netcen?

— Ben biliyom netcemi, dedi, sustu. Sonra herkesin gözüne tek tek, deli deli baktı. Me raklanmışlardı.

— De hele, ağa, de biyol, dediler.

Halil ağa kendinden emin bir sesle:

— Ne dağa çıkacağım, ne cendermeye habar vereceğim. Diri diri yakalıyacağım. Nasıl olsa bir daha gelecek. Dadandı birkez.

Oturanlar kaçamaklı kaçamaklı birbirlerinin yüzüne baktılar. Olacak iş değildi. Fakat bir şey söylemediler. Halil ağa dertliydi, kızgındı, yaralıydı. Bakarsın, kaldırıır boktan bir lâf eder, adamı söylediğine de, söyliyeciğine de pişman ederdi.

Halil ağa:

— Hem bugünden tezi yok. Gece bastırmadan tedbirimi alıyım ben. Oğluna döndü:

— Kalk ulan! Haydi gidip, hazırlanalm.

Kahvecinin parasını ödedi, kürklü şapkasını başına geçirdi, oturanlara birer, "eyvallah" çekti, oğlu arkada, kendi önde çıkıp gittiler.

Çarkçı Hüseyin, Halil ağanın iyice uzaklaşığına inandıktan sonra:

— Get babam, get. Herifin gözü dönmüş, ne yapacağımı bilmiyor. Kurdu diri diri yakalayacakmış. Yok deve! Tavuk mu yakalıyon bre herif!

Çolak Remzi:

— Yakalar o, dedi. Akına koymasın biyol. Ben onu eyi tanırım.

Tahsildar emeklisi:

— Biz de senin kadar tanırız. Emme benim aklım pek kesmiyor. Kolay iş değil. Hem bilir misiniz, öte geceden deli Ömer de, böyle bir şey yapmak istemişti de, kurt kolunu kap-

Resim: Kadın gövdesi

lynan kaçıp gitmişti. Deli Ömerin bangırta-
mı ta buradan duyduyduk.

Çarkçı tahsildar emeklisine:

— Hay ağzını öpeyim Rıza Çavuş. Hem
bakalım bir daha gelir mi? Kurt dedikse, an-
güt demedik ya. O da karıştırdığı haltın ne
olduğunu bilir. Hem gelse, karşısında el bağ-
layıp, ben ettim, sen etme mi diyecek? Ağzı
var, dişi var. Heç belli olmaz, bakan Halil
ağayı da, deli Ömer'e benzetir.

Birisi:

— Öyle deme, Çarkçı. Netsin biçare. Mal
camın yongasıdır.

Çolak Remzi:

— Vallah bilmem. Bu iş sakat geliyor bana.
— Görürsünüz, dedi. Halil ağa güçlü kuv-
vetli adam. Evvelleri güleşmiş te. Ayı gibi el-
leri var. Alimallah bir yakalarsa kurdu, ciğ-
erini alır.

Çarkçı:

— Get şordan hele. Kurt dediğin fos Yu-
suf değil ki, kavradıynan yere vursun.

Millet gültüştü. İçlerinden biri ocakçıya ses-
lendi:

— Şu ellikiyi gönder hele Rasim. Çayları
da demli yap.

Öbeldeştiler, kimi altı kolun, kimi dört
kolun başına çöküp, ellerindeki koz üçlülerini
sıkı sıkıya sakladılar.

*

Halil ağa eve vardığı vakit, ilk iş olarak
duvardaki deliği biraz daha büyüttü. Öyle ki,
kurt rahat rahat içeri girer, işini bitirdikten
sonra da rahat rahat çıkar giderdi. Sonra ölen
koyunu yüzdürdü, derisini doldurdu, kürünün
alt başına, duvardaki deliğe yakın bir yere
banlı bir koyunmuş gibi yerleştirdi. Küçük
bahardaki koyunları da getirdi, içeriye bırak-
tı. Karısına şöyle sağlamından bir cimic bul-
masını söyledi. Kurt içeri girdikten sonra, de-
liği arkadan kapamak için, sağlam bir şey
vardı. Evin altını üstüne geçirdi, bulamadı.
Bulamayınca mutfağın kapısını, karısının fal-
tı gibi açılan gözleri önünde, çatır çatır
söktü.

Karısınınır:

— Delirdin mi bre herif? Neydiyon, evi ya-
kuyon demesine aldırmadı, sırtladığı gibi, di-
şariya, ahırın yanına taşıdı. Ahırda sekimin ü-
zerine çıktı; kendine ve ortakları Yunus'a
samanların içinde rahat rahat yerleşecekleri
birer yer hazırladı. Yunus iri elli, iri kemik-
li, insan azmanı bir şeydi. Korkunc, davadı bir
ceci vardı. Malदार işinden fırsat buldukça
halklık eder, üç-beş kurus kazanırdı. Baha-
nın ırmak çoğuğunda, sulara dalar, selin yu-
rularından söküüp getirdiği ağaç kütüklerini,
kütükleri çekip çıkartır, satardı. Yolda bel-
de kalma arabalara bel verir, azgın mandala-
rı başederdi. Sonbaharda unluk vakti değir-
menlerde, tepeleme basılı, taş gibi un torbala-
rını banamısın demeden arabalara yükler, tü-
lün parası çıkarırdı. Sözü oraya getireceğiz
di, sayet kurt gelirse Yunus ezici kuvveti ve
bir cesaretiyle Halil ağaya yardım edecekti.
Kurdu yakaladıkları takdirde, Halil ağa, Yu-
nus'a cedid bir urba, bir çift lüstik çizme ala-
cak, helâlından da 10 lira verecekti. O za-
man 10 lira iyi paraydı.

Küçük oğlunu dağdan inip, evlerinin kena-
rından geçen ince yolun ağzına yerleştirecek-
ti. Kurt gelse gelse oradan gelirdi. Çünkü, o
ince yoldan başka, kasabanın sırtını dayadığı
demirşing'e giden yol yoktu. Oğlan işaret ve-
recekti. Büyük oğlunu, yüz numaraya beklet-
ti. Yüz numaradan yol iyice gözüklüğü gibi,
duvardaki deliğe de yakındı. Oğlan askerliği-
ni yapmış, silâh kullanmıştı. Eline mavzeri
çalıştırdı. Kurdu kaçırırlarsa, delikten çıkar-
tan vuracaktı. Ama esas ödevi duvarın ya-
nındaki dayalı kapıyla, kurt içeri girdikten
sonra deliği kapamaktı.

Kendisizle Yunus içerde, ahırdaki sekide

bekliyeceklerdi. Yunus cecimle üzerine atla-
yıp, sarıp sarmalayacak, Halil ağa da sağlam,
demir tasmayı ağzına geçirecekti.

Akşam çala kaşık yemeklerini yediler. Ha-
lil ağa iki oğluna ve Yunusa yapacakları işi
bir iyice anlattı; herkesin ödevini en ince nok-
tasına kadar bir daha tekrar etti.

— Aman, dedi, Aman ha! Tetik olun.

Sonra herkes yerine çekildi, beklediler. Kurt
gelmedi.

Halil ağanın tuzağı ertesi gün duyuldu. Ki-
misi güldü geçti, kimisi başını salladı, kimisi
de alay etti.

Artık her gece dört kişi, cigaralarının ate-
şini avuçlarında saklıyarak, gün ağarmıncaya,
ortalık ışınıncaya kadar bekliyorlar, sonra da
perişan, yorgun uyumaya gidiyorlardı.

YAVRUMA MEKTUPLAR'dan

Yavrum, git bu gece yanından
Uykumu kaçırıyorsun
Uzaklaş diyorum sana
Ağhyorsun..

Aydınlık düşler içindeyim
Uçsuz, bucaksız bir vatan
Mutlu türküler söylüyorum
Kırvancımı anlatamam..

İrmaklar delicesine yine
Aynı duman bacalarda
Rüzgârlar yoncaları
Okşıyor tarlalarda.

Dağ, taş yağmur elinde
Sıvı-sıklam güllüyorlar
Tınazlar gibi ekinlerle
Kağnılar yürüyorlar..

Gerçek olsa bu diyorken
Gözlerimi açıyorum
Bütün güzelliğinle yavrum
Seni görüyorum...

Kâmuran ÖZBİR

Her sabah kasabalı, birbirinden kurda dair
haber soruyor, işin nereye varacağı üzerine
lâf ediyor, bahse tutuşuyorlardı. Fakat, ne
var ki, kurt bir türlü gelmiyordu. Aradan bir
hafta geçti, kurttan ses seda çıkmadı. Kasa-
balı işi hafiften alaya almış, birbirleriyle
yarenlişe başlamışlardı. Hattâ işi daha da a-
zıtılmışlar, dillerini Halil ağaya kadar uzat-
mışlardı. Halil ağa kahveye mahveye gitmiyor,
sabaha kadar göz kırpmadan bekliyor; sabah-
leyin de ya ilk lokma bir şey yiyor, ya yemi-
yor, vurup kafayı yatıyordu. Karısı incelen
yüzüne, on gün içinde bayağı irileşen kambu-
runa bakıp bakıp:

— Herif bırak şu işi. Bu neki, her gece
Hakkın sabahına kadar uykusuz kalınır mı?
Kurdu da, koyununa da baba çıksın. Ca-
nından mı olacan? Aynayı al da bir yüzüne
bak. Muma döndün.

Halil ağa her seferinde karısını tersliyordu:

— Sen benim işime karışma. Get fetilini
ağ, dikişini dik.

Oğulları bazan çarşıya gaz, tuz almak için
iniyor, kasabasının alaylı bakışlarıyla karşı-
laşıyorlardı. Bazıları işi aleni lâtifeye dö-
müşlerdi.

— Durmuş, babana söylede tavlu koyun
bulsun. Kurt enayi mi ki, içi saman dolu pos-
ta gelsin.

Yahut:

— Kurdu affederseniz, paraylan çarşı çar-
şı gezdirecekmışsin eyle mi?

Yahut ta:

— Kurt sizden akıllı çıktı. Anladı sizin ne
mal olduğunuzu diyorlar, arkasından da bası-
yorlardı kakkahayı. Bu lâflar bazan Halil

ağanın kulağına geliyor, içini kavuruyordu.
O, ağzlarını yaya yaya, göbeklerini hoplata
hoplata gülen düzrülerin topunu birden sustu-
rur, pişman ederdi etmesine, emme, yüzi
yoktu. Hele şu kurt bir gelsin görürdü onlar
alay etmek, adamı tefe almak, nasıl olurmuş.
Amma gelmiyordu işte. Puşluk ediyor, kan-
cıklık ediyor, gelmiyordu.

Bu iş oğullarını da, Yunusu da usandırmış-
tı. Geceler soğuk oluyor, ayaz bıçak gibi ke-
siyordu. Gözleri uykusuzluktan küçülmüş, kıp-
kırması kesilmişti. Oğulları babasının hem
sözünden çekinerek, Yunus urbanın, lüstik
çizmenin hayaliyle gerçi ağzlarını açıp bir
şey söylemiyorlardı, fakat hoşnutsuzlukları
suratlarından okunuyordu.

İşin aslına bakılırsa Halil ağa da bilmüşti.
Gel gör ki, bu işe atılmış bir kere, ortaya
adını, zekâsını, cesaretini koymuştu. Vazge-
çerse kasabasının yüzüne nasıl bakacak, çar-
şıya pazara nasıl çıkacaktı?

Onbeş gün geçti, yine yok.

Bir gün ölesiye kar yağdı. Ortalık diz bo-
yu karla örtüldü. Akşama doğru ortalığa bo-
ğucu bir sis çıktı. Halil ağanın ümidi canlan-
dı. Kurt puslu havayı severdi, dağda belde
yiyecek bir şey bulamaz, kasabaya inerdi. O
gün ısınmak için birer kadeh kaçak rakı içtiler.
Büyük oğlan mavzeri yağladı, temizledi,
Yunus gerindi, küçük oğlu gözlerini iyice ov-
du. Erkenden yerlerini aldılar. Bayağı umu-
yorlar, alenen bekliyorlardı. Bu gece de gel-
mezse, daha da gelmezdi. Kulak kesilip, gece
yi dinlediler.

Vay namussuz kurt vay! Yine gelmedi.

Kararı karardı. Bahara kadar bekliyecekti.

*

Bir sabah kasaba halkı, Yunus'un korkunc
sesiyle sabah uykularından uyandılar. Yunus
ortalığı inletiyordu:

— Eeeyy ahahiiii!. Duyduk duymadık de-
meyin. Halil ağa kurdu yakaladı. Diri, diri,
canlı canlı. Birazdan kayfenin önüne getire-
cek. Haberiniz ola. Duyduk duymadık deme-
yin. Eeeyy ahahiiii!..

Yunus'un sesi, sabahın beyaz sessizliğinde
perde perde yükseliyor, haçın kayasına çar-
pıyor, aksi sedalar yapıyordu.

Kimisi, akşamdan kalmışsa çorbalarına i-
ki kaşık attılar, kimisi aç karınlarına sigara
yaktılar, kimisi de karınlarının alelacele elleri-
ne tutuşturdukları peynir düremelerini sıra-
rak çarşıya koştular. Buzlu, soğuk bir sa-
bahtı. İnsanın tükürüğü daha havada donu-
yordu. Ortalık sabahın ilk aydınlığı ile cam
gibi parlıyor, havada ince kar taneleri uçuşu-
yordu. Dükkanlarını erken açan demirciler,

Eraque: Gravür

üzerine sürdü, homurdandı. Ağzından bir toprak kan geldi; karı bir acayip kırmızıya boyadı.

Oğullarına:

— Arka ayaklarını da çözün, diye bağırdı. Çocuklar alelacele ipi sıyrıp bir kenara kaçırdılar. Halil ağa tabancayı kurdun tam kafası hizasına doğrultmuş, tek başına, dimdik bekliyordu. Kimsede çıt yoktu. Kurt kıpırdadı, sükindi, ayağa kalktı. Fakat kalkmasıyla yere yıkılması bir oldu. Tekrar, fakat bu sefer daha diri bir kuvvetle silkindi, toparlandı. İnce bacaklarının üzerinde dimdik duruyordu. Kafasını çevirdi, Halil ağaya baktı. Gözleri keskin, külrengi bir hiddetle ışıldıyordu. Halil ağaya doğru bir adım attı. Halil ağa tetiğin boşluğunu doldurdu. Şimdi bir hayvanla, bir insan birkaç adımlık bir mesafeden birbirlerine deli deli bakıyorlardı. Seyredenlerin nefesi kesilmişti. Kurt birden döndü, tuyrugunu bir köpek gibi arka ayaklarının arasına sıkıştırıp, fırının yanındaki yoldan dağa doğru sarsak sarsak koştu.

Halil ağa, tabancanın horozunu indirip, kahveye girdi.

Ocakçıya:

— Geyik, dedi. Şu hak ettiğim kayfeyi yap bakalım.

*

Kızılıрмаğın çıktığı yere yakın, dağlara yavaş küçük bir kasabaydı. Kışın kar yağar, yazın ırmak coşar, tek tük meyva ağacı çiçek açardı. Postadan asker mektubu, bir iki memur gazetesi, bazan bir tayin haberi çıkarılırdı. Yaşamır, gidilirdi işte. Sancısız, heyecansız, durgun bir yerdi. Onun içindir ki, bu kurt meselesi ölmez bir olay oldu. Günlerce, haftalarca üzerine söz ettiler. Kimi Halil ağayı haklı buldu, kimi haksız. Haksız bulanlar çoğunluktaydı. İnsan oğluna yakışır bir şey deşilirdi bu. Ayıptı, günahı. Hayvan da olsa, bir yaratığın rızkını kesmek, insan oğlunun harcı değildi.

Kahvede, evlerde, köprü başında, ırmak kenarında hep kurdun lâfi konuşuldu, durdu. Hatta gurnatacı Elvan üzerine türkü bile yakıldı:

“Şu dağlardan aşa geldin,
Üstümüze paşa geldin.
Sen bir alaca kurtun,
Göze değil, kaşa geldin.
Bu dağlar beylerin yurdu,
Öldün mü, kaldın mı Pillinin kurdu.”

Düğünlerde, rakı sofralarında söylendi, çalındı, dillere pelesenk oldu.

Halil ağaysa, ilkin başarısının verdiği sarhoşlukla başını dikip, yere sert basa basa doştu durdu. Fakat aradan biraz zaman geçip le, heyecanı durulunca, hatasını anladı. Ne etmiş, ne yapmıştı, böyle bir iş yapmıştı. Hem kasaba halkı da, kendisine eskisi gibi davranmıyordu. Ağalığı, kuvveti, yaşı sarsılmıştı. Kahveye girince öyle pek eskisi gibi ilâf görmüyor, selâmına, merhabasına candan karşılık alamıyordu. Açıkçası pişmandı. Ama olan olmuştu bir kere. Dökülen süte ağlanmazdı. Gururunun, öfkesinin estiri olmuştu bir kere.

Bir gece, karlı, gökte buzlu bir ayın kayıp gittiği bir gece, kasaba halkı korkunç bir sesle uykularından uyandılar. Bir kurt, boğuk boğuk uluyordu!

Akla ilk gelen Pillinin kurt oldu. Sabahleyin herkes birbirlerinden sordu. Duymuşlar, işitmişlerdi. Halil ağa da duymuş, o andan itibaren yüreğinin başına bir köz düşmüştü. İçi yanıyor, nefesi tıkanıyordu. Ama kimselere hiçbir şey söylemiyor, derdini acısını, içine gömüyordu.

Birkaç gün sonra, tekrar aynı sesi duydu. Ses bu sefer daha yakından, daha kuvvetli geliyordu; bulamık, ağlamaklı, külrengi bir ses, aya ve karlı geceye karşı haykırıyor, or-

talığı tırmalıyordu. Duyanlar yataklarında tedirgin oldular, cigara yaktılar, dua mırıldandılar.

Kuzeyden, arab çayı doruğundan gelen soğuklar kasabayı kırıp geçirdi. Tepeleme kar yağdı. Evi dağın eteğinde olan bir fakir kasabası, geceleyin kapısının kenarında bir çingirak sesi işittiğini, kapıyı aralayıp dışarıya baktığı vakit, iki parlak gözün karanlığın içinde parladığını, sonra ince bir kurdun dağa doğru kaçtığını söyledi. Bir başkası, bir başka gece, kahveden eve dönerken, köşede bir kararlı gördüğünü, önce bunu, kasabanın köpeklerinden biri sandığını, fakat yaklaşınca şingirtılı bir sesle kaçtığını söyledi. Başkası olamazdı, Pillinin kurttu.

Artık gün geçmiyordu, birisi bir şingirtı işitmesin, veya kurdu görmesin. İlk sıralar alâka ile dinlenen bu haberler, kurdun gün aşımı kasabanın kenarına kadar sokulması neticesinde aktüalitesini kaybetti. Bazan mangal başında dedikodu yapan kadınlardan bir tanesi, öbürüne:

RESMİNİ ÇİZDİĞİM FECİR

Hepiniz benden uzak karanlık bir şehirdesiniz
Gördüğüm ve görmediğim şehirlerden uzak
Adımı adım kadar biliyorum
Gözlerimin çerçevesindedir her zaman çehreniz.

Uzatsam elimi elinizin sıcaklığına değer
Solugum, soluklarınıza sürünür
Aynı şeyi düşünürüz gece ortalarında
Uzaklığımız, yalnız beni öldürür.

Namussuz ve kancık dünyanızda ölmek istemem
Siz vücutlarınızda başka başka hayatı yaşıyan
Milyonla geceyi harcadım sizin için
Ve aydınlıklarımı son damlasına kadar.

Sizdeki tükenmez azabıdır sonu gelmez
Bendeki başlanıyanın mahşeridir.
Çık artık, kâğıtlardan, çerçevelerden, kitaplardan
Sen gece yarılarında resmini çizdiğim fecir.

Vedat F. BELLİ

— Duydun mu?
— Neyi?
— Pilligin kurdu! Şingirdiyarak geçti şimdi, diyordu.

Artık kurdun şingirtısına bile kulak verilmez olmuştu. Onu her gece görüyorlar veya şingirtısını işitiyorlardı. Kurdun macerası yumuşamış, eskilemiş, hattâ hikâyeleşmişti. Çoğu kurdu vesile ederek, lâtife bile yapıyordu.

Kahvede domina oynayanlardan birisi, elindeki domina taşlarını birbirine vurup biraz düşünse, öteki sükuliyordu:

— Ne Pillinin kurt gibi şıkırdayıp duruyon. Oynasana köz tavası!

İki gün evvelki düğünden söz açan bir kadın, karşısındakine:

— Gelinmiydiki bacım! Pilligin kurt! Her tarafı şıkır şıkır!

Geç uyuyan, mızıkçılık eden çocukları anaları:

— Pillinin kurt gelir yer seni ha! Uyu, karışmam sonra diye korkutuyorlardı.

Halil ağanın ağızını bıçak açmıyordu. Şurda, burda kurdun lâfi açılrsa, hemen sözü değiştiriyor, veya oradan uzaklaşıyordu. Akşam olup ta yatağa girince binlerce kurt başına üşüşüyor; pençelerini, dişlerini göstererek uluyorlar, saçını başını, ayaklarını çekiştirip, “açızz! açızz!” diye haykırıp, uykusunu cehenneme çeviriyorlardı. Her seferinde kan ter içinde doğruluyor, “Tövbe estağfurullahlar” çekiyor-

du. Bir aralık dağa çıkıp kurdu tekrar yakalayıp, boynundan zili çıkarmayı aklına koyduysa da, yapamadı. Cesareti kırılmıştı. En iyisi vicdanın sesine kulaklarını kapamak, unutmaktı.

Bahar gelmişti. Karlar erimiş, ırmak coşmuş, bayırlarda beyaz kar çiçekleri, çiğdemler açmıştı. Ortalıkta bir dirilik, bir içten içe güvenme, bir canlılık vardı. Baharla birlikte kurdun hikâyesi de, eriyen karlar gibi kaybolmuş, daha doğrusu gelecek kışa, öbür kışlara bir hazırlık olmak üzere saklanmış, ört bas edilmişti.

Herkes mal can derdine düşmüş, tarlaya bostanlara, harman yerlerine üşüşmüş, çalışmaya başlamışlardı. Çünkü kurt hikâyesi adamın karnını doyurmuyordu.

*

Bir sabah, yukarı bağlardan meyve getiren köylüler, eşeklerinin sırtında siyah bir leşle kasabaya girdiler. Yukarlarda, bir çalganın kenarında bulmuşlar, eşeklerine yükleyip getirmişlerdi. Kahvenin önüne bıraktılar. Önce kimsenin dikkatini çekmedi. Sonra birisi:

— O ne? dedi köylüye. Dedenin kürtkü mü? Köylü kızgın kızgın:

— Mârifetiniz, dedi. Pillinin kurdu.

Eğilip baktılar. Hakikaten oydu. Karnı başırsağı birbirine geçmiş, kasık kemikleri ince derisini yırtacak gibi meydana çıkmıştı. Kalabak birikti. İçlerinden biri:

— Halil ağaya haber iletin. Bir çocuk fırladı. Halil ağa mala yoz döküyordu.

— Halil emmi, dedi.

Halil ağa oralı olmadı.

— Ne var ülen? dedi.

— Senin kurdu getirdiler. Ölmüş. Kayfenin önünde yatıyor.

Halil ağa ahırın kapısına asılı ceketini omuzuna attı, acele acele kahvenin yolunu tuttu. Epey meraklı toplanmıştı. Halil ağayı görünce yol açtılar. Halil ağa sessizce yaklaştı. Kurdun başına eğildi, eliyle boynunu yokladı. Demir halka paslanmış, çingiraklardan birinin zili kopmuştu. İri parmaklarıyla kurdun göz kapaklarını açtı: Bir çift boz leke, bomboş baktı. Yavaşa doğru. Gözlerinde, geceleyin karanlıkta parlayan iki kurt gözü gibi, iki parlak yaş damlası vardı. Elinin yeniyle gözlerini kuruladı. Etrafındakilere baktı. Herkesin suratında nefret, tiksinti, hattâ kin vardı. Bu sefer onlara diş geçiremeyeceğini anladı. Yıkılmıştı. Kurdun etrafını çeviren çocuklara döndü, ağlamaklı bir sesle:

— Dağım lan eşşoğlu eşekler! Heç mi ömrünüzde kurt ölüsü görmediniz, dedi.

Matisse: Desen